

สรุปการสัมมนา เรื่อง “เปิดประตูสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”
ณ อาคารสโมสรและหอประชุม ชั้น 3 กระทรวงคมนาคม
วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

กระทรวงคมนาคมได้จัดการสัมมนาเรื่อง “เปิดประตูสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ในวันพฤหัสบดีที่ 21 กรกฎาคม 2554 เวลา 13.00 – 16.30 น. ณ อาคารสโมสรและหอประชุม ชั้น 3 กระทรวงคมนาคม โดยมีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมการสัมมนาจากข้าราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัด กระทรวงคมนาคม รวมทั้งสิ้น 154 คน นั้น การสัมมนาดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การบรรยายหัวข้อ “การขนส่งไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” โดย รศ.ดร. จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า AEC เป็นความร่วมมือด้านการค้าของอาเซียนที่พัฒนามาจากเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA เดิม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างให้อาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน รวมทั้งมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ทั้งสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมือได้อย่างเสรี โดยมีสินค้าและบริการที่สำคัญ 12 สาขาเป็นสาขานำร่อง (Priority Sectors) ได้แก่ สินค้าเกษตร การบิน ยานยนต์ เทคโนโลยีสารสนเทศ อิเล็กทรอนิกส์ ประมง สุขภาพ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ การท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ไม้ และโลจิสติกส์

โดยที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้มีมติให้มีการจัดทำ AEC Blueprint เพื่อกำหนดทิศทางและแผนงานด้านเศรษฐกิจที่จะต้องดำเนินการตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1) เปิดเสรีการค้าสินค้า มีเป้าหมายที่จะยกเลิกภาษีสินค้าภายในประเทศสมาชิกอาเซียน ยกเว้นสินค้าบางกลุ่ม อาทิเช่น กาแฟ มันฝรั่ง ไม้ตัดดอก และมะพร้าวแห้งของไทย สินค้าข้าวของอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์

2) เปิดเสรีการค้าบริการ ประกอบไปด้วย การให้บริการข้ามพรมแดน การบริโภคข้ามพรมแดน การเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติในธุรกิจบริการ และการให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำงานได้มากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็น 70% ให้ครบทุกสาขา ภายในปี พ.ศ. 2558

3) เปิดเสรีลงทุน ครอบคลุมธุรกิจ 5 ภาค (เกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ การผลิต) และกำหนดให้ปฏิบัติกับนักลงทุนอาเซียนเช่นเดียวกับนักลงทุนในประเทศตนเอง

4) เคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ/เงินทุนเสรียิ่งขึ้น เช่น อำนวยความสะดวกการตรวจลงตราออกใบอนุญาต ส่งเสริมการเคลื่อนย้ายนักเรียน/เจ้าหน้าที่ภายใต้ความร่วมมือเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน

สำหรับการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงคมนาคมมากที่สุดนั้น ครอบคลุมธุรกิจทั้งด้านการขนส่งทางบก น้ำ อากาศ การส่งพัสดุภัณฑ์ และบริการที่เกี่ยวข้อง โดยมีแผนงานเปิดตลาดบริการโลจิสติกส์ (Roadmap) 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1) แผนงานการเปิดตลาดการค้าบริการสาขาโลจิสติกส์ มีเป้าหมายเพิ่มสัดส่วนการถือหุ้นของบุคคล/นิติบุคคลสัญชาติอาเซียนเป็น 51% ภายในปี พ.ศ. 2554 และเพิ่มเป็น 70% ภายในปี พ.ศ. 2556

2) แผนงานอำนวยความสะดวกด้านการค้าและโลจิสติกส์ เช่น การพัฒนาระบบศุลกากรให้เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Window Approach) การเพิ่มความร่วมมือระหว่างศุลกากรและภาคธุรกิจ การนำกรอบข้อตกลงด้านขนส่งสินค้าข้ามแดน ผ่านแดน และการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบมาใช้ปฏิบัติ เป็นต้น

3) แผนงานส่งเสริมผู้ให้บริการโลจิสติกส์ เช่น การสนับสนุนความร่วมมือระดับภูมิภาคแก่ผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และการนำวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) ในการให้บริการโลจิสติกส์มาใช้

4) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านโลจิสติกส์

5) แผนงานส่งเสริมระบบการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ

จากการที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการไทยจะต้องปรับตัวทั้งเชิงรุก และเชิงรับ ไม่ว่าจะเป็นการเจาะตลาดประเทศคู่ค้าเร่งเสริมจุดแข็ง และลดจุดอ่อน เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. การบรรยายหัวข้อ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีผลต่อภาคการขนส่งอย่างไร” โดย นายสมศักดิ์ วิเศษเรืองโรจน์ นายกสมาคมผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ

ตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) บริการโลจิสติกส์เป็นหนึ่งในสาขาเร่งรัดการเปิดเสรี โดยตามข้อผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 7 (7th package) ประเทศไทยได้มีข้อผูกพันการเปิดเสรีด้านโลจิสติกส์แล้วทั้งหมด 7 สาขา ได้แก่ บริการยกขนส่งสินค้าที่ขนส่งทางทะเล บริการเก็บรักษาและคลังสินค้า บริการตัวแทนรับจัดการขนส่งสินค้า บริการด้านการบรรจุภัณฑ์ บริการรับจัดการพิธีการศุลกากร บริการขนส่งสินค้าทางทะเลระหว่างประเทศ และบริการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ดี ความพร้อมของผู้ประกอบการโลจิสติกส์ไทยต่อการเปิดเสรีการค้าในปัจจุบันยังมีค่อนข้างน้อย ในภาพรวม มีผู้ประกอบการน้อยกว่า 10% ที่ทราบเรื่อง AEC นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผู้ประกอบการโลจิสติกส์อีกหลายประการ ได้แก่ 1) กฎหมายและกฎระเบียบข้อบังคับ เช่น กฎระเบียบ/วิธีปฏิบัติทางศุลกากรที่ค่อนข้างซับซ้อน 2) โครงสร้างพื้นฐาน ที่การพัฒนายังเป็นไปอย่างจำกัด เช่น ระบบขนส่งทางรางไม่ดีพอ การขนส่งทางทะเลแออัดและขาดท่าเรือน้ำลึก เป็นต้น 3) บุคลากรและความรู้ความสามารถทางด้านโลจิสติกส์ โดยผู้ประกอบการไทยยังขาดความรู้ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ และขาดข้อมูลด้านโลจิสติกส์ ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค 4) เครือข่ายและเงินทุน มีเงินทุนน้อย และขาดแหล่งระดมทุน 5) การพัฒนาความรู้ความสามารถให้ผู้ประกอบการ ไม่มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ 6) โอกาสของผู้ประกอบการไทย ที่มักประกอบกิจการโดดๆ และไม่ไปลงทุนในต่างประเทศ สิ่งเหล่านี้ จึงอาจส่งผลกระทบต่อการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ของไทยในอนาคตได้

วิทยากรเห็นว่า ภาคการขนส่งและโลจิสติกส์ที่จะได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากที่สุด คือ การขนส่งทางบกและทางรางระหว่างประเทศ รวมถึงคลังสินค้าและการกระจายสินค้า โดยสำหรับการขนส่งทางบกระหว่างประเทศ และบริการคลังสินค้าและการกระจาย

สินค้า คาดว่าจะมีการเข้ามาดำเนินธุรกิจจากผู้ประกอบการอาเซียนมากขึ้น ส่วนการขนส่งทางรางระหว่างประเทศ แม้คาดการณ์ว่าจะมีนักธุรกิจมาเลเซียและสิงคโปร์มาลงทุนมากขึ้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางกายภาพและการถือสัมปทานของการรถไฟแห่งประเทศไทย จึงอาจกระทบต่อผู้ประกอบการไทยไม่มากนัก

เมื่อประมวลอุปสรรค และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงถือเป็นภาระเร่งด่วนที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันดำเนินการพัฒนายุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์แก่ผู้ประกอบการไทย และเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสำหรับการก้าวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก 4 ปีข้างหน้า

.....